

XXXII JORNADA D'AGRICULTURA A PRADA

Universitat Catalana d'Estiu

« Fauna salvatge, espècies invasores i activitat agrària: problemes i polítiques »

Dissabte, 19 d'agost de 2017. Liceu Renouvier de Prada (Conflent)

Arribem a la trenta-dosena Jornada d'Agricultura a la Universitat Catalana d'Estiu de Prada amb un tema que ha generat interès i que ens ha permès mantenir l'aula pràcticament plena durant totes les intervencions. A més a més, hem aprofitat per fer un petit homenatge al company Llorenç Planes, que ens va deixar fa uns mesos. Va ser un record molt bonic a càrrec d'en Josep Maria Puiggròs, en Pere Manzanars, la seva esposa Montserrat Biosca i el seu fill. En Llorenç va ser un col·laborador fenomenal i va assegurar la presència de la Catalunya Nord en totes les edicions de les jornades del ICEA. La primera intervenció de la Jornada va ser d'en **Ricard Casanovas**, cap del Servei de Fauna i Flora del Departament de Territori i Sostenibilitat, sobre les mesures de l'Administració per fer front a les espècies exòtiques invasores. Ens assenyalà que es tracta d'un tema molt transversal i que afecta a moltes àrees de l'Administració pública. Va deixar clar d'entrada que es qüestió de detectar i controlar, però que eradicar les espècies invasores es molt difícil. Son espècies que han vingut per quedar-se com repetiran molts dels altres participants. Ens explicà amb detall els decrets que fan referència a la llista d'espècies i a les obligacions que assumeix l'Administració quan es detecta una situació de perillositat. Dins les espècies exòtiques invasores, es a dir les que provoquen un canvi i una amenaça a la biodiversitat de la zona, hi ha els que tenen impactes directes sobre la salut, la producció i els que actuen com a transmissors. Assenyalà també les dificultats d' arribar a una llista d'espècies homogènia per tot Europa i indicà com a exemples el cas del silur que es un

peix problemàtic en el sud d' Europa però no esta en el catàleg de la UE ja que en el nord no té aquesta consideració, va assenyalar també el cas de visó americà a on el lobby pelleter ha aconseguit que no fos inclòs al catàleg.

Al catàleg català hi ha 181 espècies que va repassar indicant els casos més problemàtics com el cargol poma, vespa asiàtica, mosquit tigre,...

Com a element fonamental, que recolzaren també altres ponents, ens indicà que han proposat un catàleg o llista positiva de les espècies exòtiques permeses. Ara el catàleg es una llista negativa, es a dir les espècies incloses queden prohibides i cal eradicar, però tota la resta d'espècies exòtiques esta permesa.

L'**Enrique Álvarez**, del Centre de Recerca Ecològica i Aplicacions Forestals (CREAF) ens va explicar el projecte EXOCAT que es un catàleg d'espècies exòtiques de Catalunya. Es una eina que ha permès identificar, caracteritzar, localitzar les espècies exòtiques, es a dir es una eina fonamental per la xarxa d'alerta i per determinar les zones prioritàries d'actuació. Cal entrar a la web d'EXOCAT per comprovar l'important base de dades disponible sobre unes 1.100 espècies que continuen augmentant ràpidament.

En **Jordi Giné**, cap del Servei de Sanitat Vegetal del Departament d'Agricultura, Ramaderia, Pesca i Alimentació, ens parlà de la *Xylella fastidiosa* i de les actuacions que s'estan fent a Catalunya per evitar la seva arribada. La *Xylella* es una bactèria que ofega les plantes i s'han detectat diferents subespècies. Va arribar molt possiblement amb plantes de cafè de Centreamerica i el seu transmissor (un insecte vector) pica la planta. Després d'indicar que esta pressent a països molt diferents del mon, repassa la situació d'Europa indicant els important efectes que té al sud d'Itàlia a l'olivera, a Alacant en ametllers vells i a Balears sobre un ampli nombre de plantes. A altres zones d' Europa com a França i Alemanya està afectant fonamentalment plantes ornamentals.

Les actuacions presses inclouen immobilització (actualment hi ha prohibició de que surtin plantes de les Illes Balears i de Còrsega), establiment d'un passaport fitosanitari per les oliveres, establiment d'una zona de vigilància de 10 km de radi, tancament de vivers i "garden centers", destrucció de totes les plantes hostes d'un radi de prevenció (100 metres), etc.

Actualment la Generalitat de Catalunya està proporcionant molta informació als tècnics per aconseguir la seva detecció ràpidament, a més a més disposen d'un protocol de prevenció que esperen faciliti la seva rapida eradicació en el cas de que es presenti.

En el torn de preguntes es debat els sistemes d'indemnització que existeixen en el cas de plaga i les seves implicacions. Es considera que sovint el que s'ha de fer es actuar, més que indemnitzar, comentant el cas de les palmeres per lluitar contra la plaga del morrut.

El matí la Jornada va concloure amb l'esmentat homenatge a Llorenç Planes, a càrrec de Josep Maria Puiggròs (ICEA), Pere Manzaneres, fundador i animador de Ràdio Arrels, i la Montserrat Biosca, vídua d'en Llorenç.

A la tarda s'inicia la sessió amb la presentació de l'**Eric Hostalnou**, responsable del servei de fruites i verdures de la Chambre d'Agriculture del Rosselló, sobre la "Drosophila Suzukii". Una mosca d'origen japonès que va arribar a França el 2010 i que afecta fonamentalment a la fruita vermella però també els préssecs, albercocs,... Es propaga molt

ràpidament i les plantacions afectades que fan olor de vinagre. Pel moment la solució més efectiva ha estat la “tramuntana”, ja que els tractaments practicats no estan funcionant. L'impacte econòmic per les plantacions afectades és molt gran ja que malmet la totalitat de la producció al fer invendible una collita, ja que no es pot destriar i el potencial comprador no descobreix els seus efectes fins dies després.

En **Raimon Roda**, gerent i director del Consorci del Parc Agrari del Baix Llobregat, ens va parlar del Parc Agrari del Baix Llobregat i de les mesures que s'adopten per fer front als atacs de la fauna salvatge. Va discutir la normativa, la seva aplicació i les deficiències en la seva implementació. Igualment va assenyalar les competències que té el Consorci del Parc i les dificultats d'acords amb tots els municipis que estan presents en el Parc.

La **Carme Rosell** de Minuartia i la Universitat de Barcelona ens va parlar d'una de les invasions més populars actualment: els senglars. Va deixar clar que és un problema molt complex de tractar. En algunes zones de Catalunya hi ha un important excés de densitat destacant els 20 senglars per km² de la Garrotxa i altres comarques gironines. Amb un cens d'aproximadament 140.000 exemplars i una cacera anual propera als 50.000, el nombre total de senglars a Catalunya no deixa d'augmentar.

El senglar és un animal “formidable”, amb una organització social i pautes de comunicació complexes i alta capacitat d'aprenentatge. No té depredador. Amb una productivitat creixent, el nombre de garrins per ventrada està correlacionat amb la disponibilitat d'aliments, amb la participació de productes dels conreus a la seva dieta i amb l'encreuament amb porcs vietnamites. La caça és necessària però no suficient, però a més a més cada dia hi ha menys caçadors. Els escenaris futurs indiquen a) que la vacuna contraceptiva proposada tindria uns efectes molt lents per controlar les poblacions, b) que no s'han assolit nivells de densitat que indiquin saturació de l'espècie, c) que s'ha d'augmentar la caça, d) que cal valoritzar la carn (canviant la normativa i disposant d'escorxadors) i e) que cal fer una gestió apropiada dels hàbitats i evitar el seu accés a zones de conreu.

En **Jordi Sala** explicà les actuacions des de l'Administració en cas de plaga i va utilitzar el cargol poma com a exemple i a partir d'aquesta experiència va indicar quines lliçons es poden extreure. Fent un repàs de les actuacions que va prendre la Generalitat i les etapes de les mateixes, va concloure que és fonamental: a) identificar ràpidament el problema, b) identificar totes les parts i/o agents implicats, c) coordinar els òrgans de l'Administració, d) poder ajustar les normes per donar ràpida resposta a la problemàtica, e) establir un pla estratègic amb les parts i f) portar a terme una bona estratègia de comunicació.

En **Lluís Vilar** de la Universitat de Girona, va fer una explicació de les diferents tipologies de les plantes invasores, comentant molts exemples i discutint com s'ha volgut eradicar i els pobres resultats obtinguts. Va comentar que sovint el tractament ha tingut resultat decebedors que és millor deixar que segueixi la seva evolució.

Després d'un animat torn de preguntes es clausura la sessió a les 18 hores.

